

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643/610 - 1845
Konu : Yazılı Soru Önergesi

11.06/2014
Gıda
43454-43457

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20/05/2014 tarih ve 43452547-120-00-178307 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait 7/43454, Hatay Milletvekili Mehmet Ali EDİBOĞLU'na ait 7/43455, Hatay Milletvekili Refik ERYILMAZ'a ait 7/43456 ve Van Milletvekili Özdal ÜÇER'e ait 7/43457 esas no'lu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER :

- 1- Görüş 7/43454 (1 Sayfa)
- 2- Görüş 7/43455 (2 Sayfa)
- 3- Görüş 7/43456 (3 Sayfa)
- 4- Görüş 7/43457 (5 Sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili
Esas No : 7/43454

27 Nisan 2014 tarihinde İzmir Kemalpaşa'da meydana gelen şiddetli dolu afeti bölgede bulunan kiraz, erik, şeftali, üzüm ve zeytin ağaçlarına ciddi ölçüde zarar vermiştir. Türkiye kiraz üretiminin yüzde 12'sini, İzmir kiraz üretiminin ise yüzde 85'ini karşılayan Kemalpaşa İlçemizi vuran dolu yağışı yaklaşık 30 bin dekar alanda hasara neden olmuştur. Dolu yağışının ardından zarar gören alanlarda çalışmalar başlamış olup, İzmir Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ekipleri dolu yağışından zarar gören bahçeleri ziyaret ederek hasar tespit çalışmalarına başlamışlardır.

Kemalpaşa kirazının hem üretim hem de ihracat yoluyla Türkiye ekonomisine büyük katkı sağladığı düşünüldüğünde bu yıl Kemalpaşa'lı kiraz üreticilerinin büyük sıkıntılar yaşayacağı görülmektedir. Nitekim birçok üreticinin sigortasının olmaması ve bankalara olan kredi borçları bu sıkıntıların başında gelmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

SORU 1) İzmir Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünün hasar tespit çalışmaları hangi aşamadır?

SORU 2) Bölge tarımı açısından oldukça önemli bir yere sahip olan Kemalpaşa'lı kiraz üreticilerinin ve dolu afetinden zarar gören erik, şeftali, üzüm ve zeytin üreticilerin karşılaştıkları zararları gidermeye yönelik olarak Bakanlığınızca bir çalışma başlatmayı düşünüyor musunuz?

SORU 3) Dolu afetini yaşayan çiftçilerimizin bankalardan kullandıkları kredileri için borçlarının yeniden yapılandırılması ve vadesi gelen borçların ertelenmesi konusunda Bakanlığınızca herhangi bir çalışma başlatılacak mıdır?

CEVAP 1-2-3) İzmir İli Kemalpaşa ilçesinde 27-28 Nisan 2014 tarihlerinde meydana gelen dolu afetine ilişkin ön hasar tespit çalışmaları ivedilikle yapılmıştır. Hasar tespit çalışmalarından sonra TARSİM kapsamında olan risklere ilişkin hasarı olan üreticilere hasar tazminatları ödenecektir.

13.05.2014 tarih ve 28999 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile 23.08.2013 - 31.12.2014 tarihleri arasında meydana gelen/gelecek doğal afetlerden dolayı zarara uğrayan/uğrayacak gerçek ve tüzel kişiler ile 1163 sayılı Kanun kapsamında olan tarımsal kooperatiflerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan kredi borçları söz konusu Bakanlar Kurulu Karar'ında belirtilen koşullar çerçevesinde ertelenmektedir.

453

3

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Mehmet Ali EDİBOĞLU
Esas No : Hatay Milletvekili
: 7/43455

Basın ve yayın organlarında Türkiye'nin Suriye sınırındaki birçok ilinde yeni bir hayvan hastalığının türediği, halk arasında "Afrika hastalığı" (Lumpy Skin Disease) olarak bilinen bulaşıcı hastalıktan sadece Adana'da 100 hayvan ölümünün gerçekleştiği belirtilmektedir.

Bu hastalığın Suriye'den kaçak getirilen hayvanlardan bulaştığını iddia eden yetkililer, bu hastalığın insana bulaşma olasılığının düşük olduğunu da ifade etti.

Suriye'nin komşu ülkeleri Ürdün, Lübnan ve Irak gibi ülkelerde hastalığın görüldüğünü de Adana Veteriner Hekimler Odası Başkanı açıkladı. Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı da, "Tedbirler yeterli değil. Birçok hayvanın zarar gördüğü konusunda bilgiler geliyor. Karantina tedbirleri kapsamında kapatılan hayvan pazarlarından birçok kişi etkilendi" şeklinde açıklama yaptı.

Bu çerçevede;

SORU 1) Bakanlık tarafından bölgede "karantina tedbirleri" alındığı belirtilmesine rağmen, bu alınan tedbirlerin söylendiği gibi yeterli olmadığı doğru mudur?

SORU 2) "Afrika Hastalığının" ihbarı mecbur bir hastalık olduğu ve Bakanlığınızca zararın yüzde 50'si tazmin edildiği ancak bunun yeterli olmadığı, hayvanlarda görülen bu hastalığın önlenememesi durumunda et fiyatlarının yükselebileceği iddiaları doğru mudur?

SORU 3) İnsanlara etkisinin çok fazla olmadığına iddia edilmesine rağmen, bu hastalığın insanlara bulaşmaması için ne gibi ek tedbirler almayı düşünüyorsunuz? Örneğin bu hayvanlarla temas eden insanlara gerekli uyarı ve bilgilendirmeler Bakanlığınızca yapılmakta mıdır?

CEVAP 1-2-3) Büyükbaş hayvanlarda görülen nodüler ekzantemi (Lumpy Skin Disease) hastalığına karşı Bakanlığımız il ve ilçe müdürlükleri tarafından "*Korunma ve Mücadele Yönetmeliği*" hükümleri doğrultusunda gerekli tedbirler alınmıştır. Bu kapsamda hastalıkla mücadele amacı ile aşılama, kordon ve karantina, temizlik ve dezenfeksiyon ile vektör (taşıyıcı) kontrolüne yönelik uygulamalar yapılmıştır. Hastalığın izlenmesi amacı ile şüpheli her olgudan ilgili Enstitülere kontrol ve analiz için marazi madde gönderilmektedir.

Hastalıkla mücadele çalışmaları kapsamında, hastalık mihrakının en az 10 km. yarıçapındaki alanda bulunan sığırlarda zorunlu aşılama yapılmaktadır. Ayrıca, 2013 yılında hastalık görülen mihrakların en az 10 km. yarıçapındaki alanda bulunan sığırlar 2014 yılında zorunlu aşılama programına da alınmıştır.

Hastalığın sinekler vasıtasıyla nakledilmesi sineklerle mücadeleye yönelik tedbirlerin alınmasını da gerekli kılmaktadır. Sadece büyükbaş hayvanlarda görülen hastalık küçükbaş hayvanlarda enfeksiyon etkisi oluşturmamaktadır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ayrıca, Bakanlığımızca, 2014 yılı tazminatlı hastalıklar listesine Lumpy Skin Disease (LSD) hastalığı da ilave edilmiştir. Bu kapsamda LSD hastalığına yakalandığı tespit edilen sığırlar ile hastalığın açık belirtisini göstermesi sebebiyle öldürülen veya kestirilen sığırlar için sahiplerine tazminat ödenmektedir.

Bakanlığımız İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından eğitim ve yayım çalışmaları kapsamında söz konusu hastalıktan korunma ve mücadele yöntemleri konusunda çiftçilerimiz bilgilendirilmektedir.

Söz konusu, hastalığın insanları etkilediğine dair herhangi bir bilimsel kanıt bulunmamaktadır.

SORU 4) Özellikle; Hatay, Osmaniye, Adana ve Kahramanmaraş'ta daha çok görülen bu hastalığın hayvan ölümlerinin yanı sıra verimlerini de etkileyerek, hayvancılık sektöründe bir hayli olumsuz etkileşime yol açacağı belli iken; Suriye'den kaçak getirilen hayvan girişlerini nasıl önlemeyi düşünüyorsunuz? Bu konuda Bakanlık olarak ne gibi ek tedbirler almaktasınız?

CEVAP 4) 2013 yılında ülkemizde ilk defa görülen sığırların nodüler ekzantemi hastalığının Suriye'den kaçak gelen hayvanlar olduğuna dair herhangi bir tespit bulunmamaktadır. Ülkemize yasadışı canlı hayvan ve hayvansal ürün girişini önlemek amacıyla her türlü denetim ve kontrol mekanizmaları yoğun bir şekilde yürütülmekte olup, 13 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren 5996 Sayılı "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu" ile canlı hayvan ve hayvansal ürün kaçakçılığı ile ilgili caydırıcı önlemler alınmıştır. Bu kapsamda, Bakanlığımız koordinasyonunda Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile işbirliği yapılarak canlı hayvan ve hayvansal ürün kaçakçılığının önlenmesi konusunda ortak çalışmalar yapılmaktadır.

Kaçak hayvan girişlerinin önlenmesi amacıyla ilgili birimlerin uyarılarak sınırlarımızda gerekli tedbirlerin alınması hususunda İçişleri Bakanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı'na yazı yazılmıştır. Ayrıca, Suriye sınırında bulunan İl Valilikleri, sınırlarımızdan illegal hayvan ve hayvansal ürünlerin geçişlerinin önlenmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması konusunda talimatlandırılmıştır.

SORU 5) Bütün bu konularla ilgili kamuoyunu aydınlatmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 5) Hastalığın görüldüğü 2013 yılından beri düzenli olarak İl/İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerimiz tarafından tüm paydaşlar bilgilendirilmekte ve farkındalıkları artırılmaktadır.

Handwritten signature

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Refik ERYILMAZ
Hatay Milletvekili
Esas No : 7/43456

Hatay İl özel İdaresi, Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından hazırlanan “Damızlık Sığır Islahı” projesine onay vermiş ve bu proje kapsamında söz konusu birliğe önemli miktarda para ödemesinde bulunmuştur. Hatay Veteriner Hekimler Odası işi üstlenen Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği’nin yeterli ekipmana, tecrübeye ve donanımına sahip olmadığını ayrıca hazırlanan projenin de uygulanabilir bir proje olmadığını ileri sürerek bu proje aleyhine dava açmıştır.

Ayrıca Hatay İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü 2013-2014 yıllarında büyükbaş hayvan kulak küpeleme işini Hatay veteriner odasının verdiği teklifin iki katı fazlasına Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine vermiştir. Hatay veteriner odasının araç, teknik ekipman, deneyim ve donanım açısından yeterli olmasına ve işi çok daha ucuza gerçekleştirmeyi teklif etmesine rağmen, hayvan küpeleme işinin yeterli teknik ekipman, tecrübe ve kadroya sahip olmayan Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine verilmesini kamuoyu ciddi bir şekilde tartışmakta ve eleştirmektedir.

Bu çerçevede;

SORU 1) Hatay’da sığır ıslahı amacıyla Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından hazırlandığı iddia edilen projenin mahiyeti nedir? Bu projeye karşı herhangi bir dava açılmış mıdır? Şayet açıldı ise bu davanın içeriği nedir?

CEVAP 1) Hatay İli Tarım ve Kırsal Kalkınma Stratejik Planı (2011-2015) kapsamında ildeki tüm sığırların suni tohumlama yöntemiyle tohumlanarak ıslah edilmesi öngörülmektedir. Bu programla kırsal alandaki tüm kaynakların korunması ve geliştirilmesi dikkate alınmak suretiyle tarımsal üretimin desteklenmesi, kırsal altyapının geliştirilmesi, tarımsal altyapının geliştirilmesi, tarım ve tarım dışı gelir getirici faaliyetlerin desteklenmesi, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi, eğitimin ve eğitime erişimin desteklenmesi, sağlık standartlarının yükseltilmesi ve sağlık hizmetlerinin erişiminin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Söz konusu plan kapsamında Hatay İlinde yürütülen sığır ıslah projesinin onaylanmasına dair işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle Hatay Veteriner Hekimleri Odası Başkanlığınca Adana Bölge İdare Mahkemesine dava açılmış olup, söz konusu dava ilgili mahkeme tarafından reddedilmiştir.

SORU 2) 2013-2014 yılları kapsamında Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine herhangi bir ödenek aktarılmış mıdır? Aktarılan ödenek miktarı ne kadardır? Aktarılan paralar hangi çalışmalar için kullanılmıştır?

MS

CEVAP 2) Kırsal alanlarda yaşayan bölge halkının yaşam kalitesinin, gelir ve refah düzeyinin sürdürülebilir sosyoekonomik kalkınmaya destek sağlayarak artmasına katkıda bulunmak amacıyla, Hatay İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından düzenlenen ve Hatay Valiliği İl Özel İdaresi tarafından desteklenen Projenin %50'si Hatay Valiliği İl Özel İdaresi, %50'si ise Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından karşılanmaktadır. Bakanlığımız tarafından herhangi bir ödenek aktarılmamıştır.

SORU 3) Türkvat (Veteriner Bilgi Sistemi) sistemine göre Hatay'da kayıtlı ne kadar yerli ve yabancı kültür ırkı sığır bulunmaktadır?

CEVAP 3) TÜRKVET verilerine göre, Hatay ilinde 2014 yılı Mayıs ayı sonu itibariyle 204.342 adet kültür ırkı ve melezi, 10.604 adet yerli ırk ve melezi sığır cinsi hayvan kayıtlı bulunmaktadır.

SORU 4) Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği bünyesinde kaç veteriner hekim görev yapmaktadır? Birlikte görev yapan hekimlerin sayısı projenin yürütülmesine yeterli midir? Şayet yeterli değil ise hizmet satın alma yoluyla neden serbest veterinerler proje kapsamında görevlendirilmemiştir?

CEVAP 4) Söz konusu Birliğin personel planlanması ve personel istihdamı kendi iç faaliyeti olup, Bakanlığımız görev alanında bulunmamaktadır.

SORU 5) Proje ile ilgili Hatay veteriner odasından herhangi bir görüş, öneri veya talepte bulunulmuş mudur?

CEVAP 5) Bakanlığımız Hatay İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünde proje ile ilgili olarak; İl Müdürlüğümüz, Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Hatay Veteriner Hekimler Odası üst düzey temsilcilerinin katılımı ile toplantı düzenlenmiştir. Ancak, Hatay Veteriner Hekimler Odasının projeye katılımı sağlanamamıştır.

SORU 6) Hatay İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünün, 2013-2014 yıllarında büyükbaş hayvan kulak küpeleme işini Hatay veteriner odasının verdiği teklifin iki katı fazlasına Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine vermesinin gerekçesi nedir? Hatay veteriner odası araçları, yeterli teknik ekipman ve donanımlarıyla beraber 100 hekimin görev yapacağı kadro ile işi çok daha ucuza gerçekleştirmeyi teklif ettiği halde, işin yeterli teknik ekipman, tecrübe ve kadroya sahip olmayan Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine verilmesini nasıl açıklıyorsunuz?

SORU 7) Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği 2013-2014 yılları kapsamında Büyükbaş hayvan kulak küpeleme işinden ne kadar para tahsil etmiştir?

CEVAP 6-7) Sorularda bahsedilen yüksek ücrete ilişkin iddialar gerçeği yansıtmamaktadır. Bakanlığımızın 2012/01 nolu Hayvan Hastalıkları ile Mücadele ve Hayvan Hareketleri Kontrolü Genelgesi'nin 10/01 sözleşme hükümlerinde Veteriner Hekim Odaları ve Birliklerin hayvanlara takacağı küpe ve uygulama ücretinin tavan fiyatının 8 TL olacağı ve sözleşmede bu miktarın belirtileceği yer almaktadır. 2014 yılında; Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından küpeleme ücret bedeli 8 TL olarak teklif edilmiş olup, Hatay Veteriner

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Hekimler Odası'nın sözleşme talep yazısında herhangi bir ücret teklif edilmemiştir. Bakanlığımız 2012 genelgesinde belirtilen fiyatı aşmamak üzere Ülke genelinde kullanılan örnek şartname dikkate alınarak Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ile küpeleme sözleşmesi yapılmıştır.

Hatay Veteriner Hekimler Odası tarafından Hatay İdari Mahkemesine Hatay İli sınırları içerisinde hayvan küpeleme ve kayıt yetkisinin Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'ne verilmesine ilişkin idarenin işleminin yürütmesinin iptali istemiyle dava açılmış olup, Hatay İdari Mahkemesi 2013/2434 sayılı kararı ile yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar vermiştir.

2012 yılına kadar küpeleme sözleşmesi Hatay Veteriner Hekimler Odası tarafından yürütülmüştür. Ayrıca, Hatay'ın sınır ili olması dolayısıyla "Hatay İli Kaçakçılıkla Mücadele Eylem Planı"nda küpe uygulamaları ve denetimine özel önem verilmiştir.

Handwritten signature

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Özdal ÜÇER
Van Milletvekili
Esas No : 7/43457

Yöre ekonomisine katkısının ve insan beslenmesindeki öneminin yanı sıra, muhteşem üreme göçüyle inci kefali; Van Gölü Havzası'nda yaşamaktadır. Ayrıca (bütün çabalara rağmen) başka hiçbir balık türünün Van Gölü'nde yaşatılamaması nedeniyle söz konusu balık, bu gölde yaşayan tek balık olma özelliğine sahiptir. Dolayısıyla Van Gölü ile inci kefali birbirinin ayrılmaz parçası durumundadır.

Türsel özellik açısından inci kefali: genelde parlak gümüşü renkli, sırtı gri-yeşil, karnı gümüşidir. Vücudu küçük pullarla kaplı olup, gözleri iridir. Ortalama boyu 19.5 cm.; ortalama ağırlığı ise 80 gr. civarında olup; besini, hayvansal ve bitkisel planktonlardan oluşmaktadır, ömrü en fazla 7 yıl olan ve 3 yaşından itibaren üreme yeteneği kazanan bu balığın üreme zamanı, Nisan başından Temmuz sonuna kadarki dönemi kapsamaktadır. İnci kefali yılın 10 ayını Van Gölü'nde kendine uygun sıcaklıktaki bölgelerinde geçirmekte; Nisan başından itibaren ise üremek için tatlı su ağızlarına gelmeye başlamaktadır. Su sıcaklığı 13 dereceyi geçtiği zaman derelere giren İnci kefali, bu derelerdeki su akımının yavaşladığı hafif çakıllı ve kumlu bölgelere yumurtasını bırakmakta ve tekrar göle dönmektedir. Yavrular ise Ağustos ayı içinde göle dönmekte ve gölün besince zengin kıyılarında sürüler halinde dolaşmaktadır. İnci kefallarının yolculuk sırasında (eriyen kar sularının da tesiriyle) dağlardan göle doğru hızla akan ırmaklardan yukarılara tırmanmaları; kendileri için çok yüksek sayılabilecek çağlayanlardan geçmeleri gerekmektedir. Balıkların şelaleleri aşmak için gösterdikleri gayret, insanı hayretler içinde bırakmaktadır. Van'a sadece bu tırmanışı görmeye gelen insanlar vardır. Çünkü İnci kefalleri, somon balıkları gibi göçü izlenebilen nadir balıklardandır. Bu balıklar kimi zaman ırmakların içine doğru 20-30 kilometre yol almaktadır. Ayrıca (somonlardan farklı olarak) bu yolculuğu yaşamları boyunca dört kez yapabilmektedir.

İç su balığı üretiminde sazanlardan sonra ikinci sırayı alan inci kefali, yaklaşık 15.000 kişiye ekmek kapısı olmakta; ayrıca Van Gölü ekosisteminin sürekliliğini sağlayarak göle canlılık kazandırmaktadır.

Bu balık, (Van Gölü çevresi insanlara yurt olduğu günden beri) göl çevresinde yaşamış olan insanların sofralarına girmiştir. O günlerden günümüze gelinceye kadar, çok farklı yöntemlerle tüketilmiştir. Tüketim esasta iki ana grupta toplanmaktadır. Bunlar; taze tüketim ve saklanarak tüketim biçiminde isimlendirilmektedir. Günümüzde toplam tüketimin %70'i taze, %30'u ise saklanarak tüketim şeklindedir.

Hem besin değeri hem de kültürel motifiyle bu derece önemli olan inci kefalinin popülasyonu son zamanlarda; üreme döneminde yapılan yanlış ve aşırı avcılık yüzünden tehlikeli sayılabilecek bir seviyeye düşmüş durumdadır. Yine (üreme göçü bağlamında) göç yolu üzerindeki baraj ve bentler, bu yolculuğu hayli zorlaştırmaktadır. Bunun yanında göl ve akarsulardaki kirliliğin ve aşırı su tüketimi de, balık popülasyonunu olumsuz yönde etkileyen diğer bir husustur.

Avcılığının büyük bir kısmı Mayıs-Haziran aylarında yoğunlaşan üreme göçü esnasında yapılmaktadır. Üreme dönemi balıkçılığında ısrar edenlerin en önemli gerekçeleri, geçim kaynaklarının darlığı ve balığın tuzlu ve yumurtalı olarak tüketilmesi alışkanlığı olarak sıralanmaktadır. Üreme dönemi balıkçılığını önlemek üzere; kış balıkçılığı, balık tuzlama atölyesi, balık konserve atölyesi ve turizmin alternatif geçim kaynakları olarak belirlenmesi önemlilik arz etmektedir.

Kış balıkçılığının daha cazip hale getirilmesi ancak bazı taleplerin karşılanması ile olabilecektir. Avlanan balığın pazar sorunu yaşanmadan satılması, balıkçı tekneleri için barınaklar inşası bunlar arasında en çok dile getirilen taleplerdir.

Balık tuzlama atölyeleri, balığın işlenerek pazarlanmasına olanak sağlayacağı gibi, balığın yöre halkı tarafından sadece üreme döneminde hijyen koşullarından uzak, tuzlanarak saklanması önüne geçebilecek, üreme dönemi dışında her zaman hijyen koşullarına uygun tuzlanmasını ve paketlenerek pazara sunulmasını mümkün kılacaktır. Böylece hem balık değerlendirilmiş olacak, hem yörede yeni bir iş kolu doğmuş olacaktır.

Yine balığın konserve edilerek pazara sunulmasının (tuzlama atölyelerinde olduğu gibi) hem balığın değerlendirilerek pazarlanmasına hem de yeni bir iş kolu olarak geçim kaynaklarının çeşitlenmesine katkı sağlayacağı muhakkaktır.

Diğer alternatif geçim kaynağı turizm ise yöre halkı için tamamen yeni bir olgudur. Balığın orijinal üreme göçünü izlemek üzere, yöre dışından gelecek insanlar hem yerel halka para bırakacaklar, hem de balığın önemli bir biyoçeşitlilik unsuru olduğunun anlaşılmasına katkı sağlayacaklardır.

Ayrıca; yerel halk arasında yaygın olan tuzlu ve yumurtalı balık tüketim alışkanlığı, üreme dönemi balıkçılığının önlenmesinde önemli bir geleneksel unsur olarak görülmektedir. Bu yüzden tuzlu ve yumurtalı balık tüketim alışkanlığının değiştirilmesi, üreme dönemi avcılığını önemli ölçüde azaltacaktır.

Bu bağlamda;

SORU 1) İnci kefali koruma altına alınmış canlı türleri arasında yer almakta mıdır? Alınmışsa tarihi nedir ve nasıl bir koruma tedbiri uygulanmaktadır? Alınmamışsa; hangi gerekçeyle böyle bir yola gidilmemiştir ve yakın zamanda koruma altına alınması düşünülmekte midir?

CEVAP 1) Van Gölüne özgü inci kefali popülasyonunda riskli seviyeye düşecek bir azalma bulunmaması ve bilimsel olarak neslini tehlikede gösteren bir durum olmaması nedeniyle koruma altına alınmasına ihtiyaç duyulmamaktadır. Ayrıca, sürdürülebilir su ürünleri avcılığının sağlanması amacıyla alınan tedbirler, yapılan kontrol ve denetimler sonucunda mücbir sebep olmadıkça koruma programına ihtiyaç duyulmayacağı öngörülmektedir.

Türün sürdürülebilir avcılığının sağlanması amacıyla “3/1 Numaralı Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğ” ile inci kefali avcılığında;

- Minimum avlanma boyu 18 cm,
- 15 Nisan - 15 Temmuz tarihleri arasında zaman yasağı,
- Ağ göz açıklığının da minimum 40 mm, vb. şartlar getirilmiştir.

SORU 2) Son zamanlarda inci kefalinin popülasyonu hakkında yapılmış çalışma var mıdır? Önceki yıllara göre (tahmini olarak) balık popülasyonunda yaşanan (yüzdesel) bir azalma (değişiklik) mevzu bahis midir?

CEVAP 2) İnci kefalinin stok durumu sürekli izlenmekte olup, balık popülasyonunda dikkate değer bir değişim olmadığı tespit edilmiştir.

Bakanlığımızca inci kefalinin genetik popülasyon yapısına ilişkin olarak 2011-2014 döneminde iki araştırma yürütülmüştür. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar ile yoğun av baskısı altında olan bu türde etkin balıkçılık yönetimi kararlarının oluşturulmasına ve türün koruma stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bakanlığımıza bağlı Elazığ Su Ürünleri Araştırma İstasyonu tarafından bu türün akustik yöntemlerle stok tespitinin yapılması için bir araştırma yürütülmesi planlanmaktadır.

SORU 3) Üreme dönemindeki avcılığın önüne geçilebilmesi için ne tür önlemler alınmaktadır? Kış balıkçılığını özendirmek adına ne tür çalışmalar yapılmaktadır?

CEVAP 3) 2012 yılında yayımlanan “3/1 Numaralı Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğ” ile inci kefalı balığının üreme dönemini kapsayan 15 Nisan – 15 Temmuz tarihleri arasında avlanması, üreme göçü esnasında mansaplarda yoğun bir şekilde yakalanmasına sebep olan manyat ağının ve misina ağların Van Gölü havzasında bulundurulması, izin alınmadan ve izin şartlarında belirtilen şartlara uymadan taşınması yasaklanmıştır.

Bu dönemde kaçak balık avcılığının önlenmesi amacıyla 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu’nun 33 üncü maddesi ile su ürünleri kontrol yetkisi verilen başta Bakanlığımız görevlileri olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlar (Jandarma, Emniyet, Belediye) ile koordineli olarak istihsal sahasında, yol güzergâhlarında, karaya çıkış noktalarında ve perakende satış yerlerinde kontrol ve denetimler yapılmaktadır. Özellikle bu dönemde balıkların üremek amacıyla girdikleri nehir ve derelerin mansaplarına ve akarsu boylarına kontrol amacıyla kolluk görevlileri görevlendirilmektedir. Ayrıca avcılığın serbest olduğu dönemde kurallar çerçevesinde avcılığa müsaade edilmektedir.

SORU 4) Avlanan balık miktarının envanteri tutulmakta mıdır? Bu kapsamda 2013 yılında kaç ton balık tutulmuştur? Bu miktarın son 10 yıllık süre içindeki değişim oranı nedir?

CEVAP 4) Su ürünlerine ilişkin üretim verileri düzenli olarak TÜİK tarafından kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

SORU 5) Van’da halen kaç balıkçı barınağı vardır ve bunlar nerelindedir? Var olan sayı yeterli midir? Barınaklara yenilerinin eklenmesi gündemde midir? Varsa nerelerde yapılacaktır?

CEVAP 5) Van İli Gevaş ilçesinde 1 adet balıkçı barınağı bulunmaktadır. Bunun dışında değişik yerlerde değişik vasıflarda barınma yeri, iskele ve çekek yerleri bulunmaktadır. Yolcu seferi yapan gemilerin faydalandığı kıyı yapılarından balıkçı tekneleri de faydalanabilmektedir. Ayrıca, Edremit-Küçük Tekne Barınağı, Adır İskelesi, Gevaş Tekne Yanaşma Yeri, Çitören İskelesi ve Gevaş Dereağızı Balıkçı Barınağı inşaatları devam etmektedir. Yeşilsu Köyü balıkçı barınağı yapımı talebi uygun görüşle Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına iletilmiştir.

SORU 6) Van'da (inci kefali açısından) balık pazarı borsası-hali ya da benzeri bir oluşum mevcut mudur? Balıkçılar tuttıkları balıkları nasıl pazarlamaktadır? Balıkçılara ürünü piyasaya zorlanmadan iletmelerinin yol ve yöntemi sunulmuş mudur?

CEVAP 6) İnci kefali, avcılığın yoğun olarak yapıldığı merkezlerden temin tevzi kooperatifi marifetiyle toplanıp, çevre illere ve il merkezindeki perakende satış yerlerine dağıtımı yapılmaktadır. Balıkçılar genel olarak perakende satış yöntemini benimsemiş olup, karayolu kenarındaki satış yerlerinde avladıkları balığı tüketmektedirler. Bu güne kadar avlanan inci kefali balığın arzı konusunda herhangi bir sıkıntı dile getirilmemiştir.

SORU 7) İnci kefali balığını endüstriyel hammadde olarak kullanılabilme olanakları kapsamında (böyle bir sanayi oluşumunun Van iline katacağı ekonomik yararlar dikkate alındığında) yapılmış çalışma/proje var mıdır? Varsa açıklayınız?

SORU 9) Aynı şekilde konserve balıkçılığı ile ilgili (alt yapı oluşturucu ya da özendirici) çalışmalar yapılmakta mıdır?

CEVAP 7-9) Van Gölü inci kefalinin endüstriyel hammadde olarak kullanılıp kullanılamayacağını araştırılması amacıyla KOSGEB desteği ile Van Ticaret Borsası tarafından yürütülmüş bir proje bulunmaktadır. Proje kapsamda inci kefalinden konserve, tuzlu balık ve tütsüleme şeklinde yararlanma yolları araştırılmış, böyle bir tesis için fizibilite çalışması yapılmıştır.

Van Gölü inci kefalinden konserve üretimine ilişkin Türkiye Kalkınma Bankası, Van Ticaret Borsası ve Doğa Gözcüleri Derneği tarafından alternatif geçim kaynağı olmak üzere üç ayrı çalışma yapılmıştır.

Bakanlığımızca 2006 yılında başlatılan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında; su ürünlerinin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik projelere %50 hibe desteği verilmektedir. Van ilinde su ürünlerinin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik 1 adet proje uygulanmış ve 172.625 TL hibe desteği ödemesi yapılmıştır. Proje 2015 yılı sonuna kadar devam edecektir.

Ayrıca, Van ilimiz IPARD kapsamında AB hibe fonlarından yararlanan illerimiz arasındadır. IPARD kapsamında su ürünleri işleme ve pazarlanması ve kültür balıkçılığına yönelik yatırımlara %50 ile %65 oranında hibe desteği sağlanmaktadır.

SORU 8) Üreme mevsimi avcılığının önüne geçilmesi için balık tuzlama atölyelerinin kurulması gündemde midir? Varsa; nerelerdedir? Yoksa neden böyle bir yola gidilmemektedir?

CEVAP 8) Van Gölü inci kefalinin üreme döneminde yapılan yanlış avcılığın önüne geçilebilmesi amacıyla Van Ticaret Borsası ve Doğa Gözcüleri Derneği tarafından (UNDP/GEF-SGP desteği ile) Yüzüncü Yıl Üniversitesi ile birlikte 2 proje gerçekleştirilmiştir. Van Ticaret Borsası tarafından hazırlanan projede bir yer ön görülmemiş sadece fizibilite çalışması yapılmıştır. Doğa Gözcüleri Derneği tarafından gerçekleştirilen projede ise balık tuzlama atölyelerinin kaçak avcılığın yoğun yapıldığı Erciş ve Muradiye İlçelerinde alternatif geçim kaynağı olarak kaçak balık avcılığı yerine ikame edilmesi önerilmiştir.

SORU 10) İnci kefalinin besin değeri hakkında bilimsel bir araştırma yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nelerdir?

CEVAP 10) Yapılan araştırmalarda Van Gölü inci kefalinin besin değeri; %18 protein, %4 yağ ve %108 kalori olarak tespit edilmiştir.

SORU 11) Kültürel bir değer olan inci kefalinin hak ettiği şekilde tanıtılması için ne tür projeler yapılmaktadır? İnci kefalinden bir turizm ögesi olarak yeterince yararlanılmakta mıdır?

CEVAP 11) İnci kefalini ve yörenin tanıtılması amacıyla her yıl “İnci Kefali Göçü Kültür ve Sanat Festivali” düzenlenmekte olup, Bakanlığımızca festivale maddi katkı sağlanmaktadır. İnci kefalinin turizm değeri olarak tanıtılmasına yönelik altyapı çalışmaları kapsamında Erciş ve Muradiye ilçelerinde balık göç gözlem noktalarının rekreasyon alanı olarak düzenlemeleri Van Valiliği koordinasyonunda ilgili kaymakamlıklar tarafından yapılarak kullanıma açılmıştır.